

Tariffnemnda
Postboks 4720 Torgarden
7468 TRONDHEIM

Vår dato: 12.09.2022
Deres dato: 04.07.2022
Vår referanse: TN 2022 - KW
Deres referanse: 2022/7

HØRINGSSVAR – BEGJÆRING OM FORTSATT ALLMENNGJØRING AV TARIFFAVTALE FOR OVERNATTINGS-, SERVERINGS- OG CATERINGVIRKSOMHETER

1. INNLEDNING

Det vises til Tariffnemndas høringsbrev knyttet til begjæring om fortsatt allmenngjøring av tariffavtale for overnattings-, serverings- og cateringvirksomheter. Fristen for å inngi hørings svar er 12.09.2022.

Dette høringsbrev er inngitt på vegne av NHO og tilsluttede landsforeninger. NHO er kjent med at NHO Reiseliv vil inngi en egen høringsuttalelse i saken.

NHO vil innledningsvis påpeke at vi er opptatt av ordnede arbeidsforhold og at en allmenngjøring innen rammene av allmenngjøringsloven, herunder Norges EØS-rettslige forpliktelser, i enkelte tilfeller kan være et hensiktsmessig virkemiddel. NHO finner imidlertid grunn til å stille spørsmål ved om allmenngjøring generelt sett er et riktig tiltak for å motvirke utfordringer i deler av arbeidslivet. Allmenngjøring er uansett bare ment å være et midlertidig virkemiddel.

Allmenngjøringsloven stiller krav til dokumentasjon for at utenlandske arbeidstakere utfører arbeid på vilkår som er samlet sett dårligere enn gjeldende tariffavtale mv., jf. § 5. NHO vil fremheve at Tariffnemnda har en fakultativ adgang til å beslutte allmenngjøring, noe som innebærer at nemnda må vurdere behovet for allmenngjøring og forholdsmessigheten av det enkelte vedtak sett i forhold til den foreliggende dokumentasjonen.

2. KOMMENTARER TIL UTKASTET TIL FORSKRIFT

For det tilfellet at Tariffnemnda kommer til at det er grunnlag for videreføring av allmenngjøringsforskriften, slutter NHO og tilsluttede landsforeninger seg til oppjustering av satsene i tråd med utkastet.

3. KOMMENTARER TIL ARBEIDSTILSYNETS BREV

3.1. Overordnede merknader

Arbeidstilsynet har i brev av 01.04.2022 pekt på en del utfordringer knyttet til anvendelsen av forskriftene om delvis allmenngjøring av tariffavtalene. Dette gjelder særlig de håndhevelsesutfordringer som Arbeidstilsynet beskriver, som følge av at forskriftene kan oppleves som tvetydige eller uklare. Som et

alminnelig synspunkt ber Arbeidstilsynet Tariffnemnda sørge for at forskriftene i større grad står på egne ben.

På et overordnet plan ønsker NHO å minne om at Tariffnemndas praksis er basert på at det skal være – så langt det er mulig – samsvar mellom den allmenngjorte forskriften og den underliggende tariffavtalen. I de tilfeller hvor forskriftsteksten byr på tvil, vil den underliggende tariffavtalen være et viktig tolkningsmoment. Dersom den underliggende tariffavtalens ordlyd ikke gir svar, kan tariffpartene selvsagt kontaktes knyttet til praksis. Så vidt vites har NHO alltid svart på spørsmål om tolkning og praksis knyttet til allmenngjorte tariffavtaler, uavhengig av om det er Arbeidstilsynet eller andre som har spurt. Metodikken for tolkning av delvis allmenngjorte tariffavtaler har derfor visse særtrekk. Men at dette må være metoden for tolkning av allmenngjorte tariffavtaler følger etter NHOs oppfatning av selve reguleringsmetodikken. Det er tariffavtalen som er delvis allmenngjort.

Så er det ikke alltid at tariffpartene er enige om hva som er riktig tolkning av tariffavtalen eller hva som er riktig praksis. At det kan være utfordrende for håndhevelse av forskriften er ikke vanskelig å forstå. Men det er ikke alle spørsmål knyttet til tolkningen av en tariffavtale som nødvendigvis er klarlagt. At noen spørsmål blir stående ubesvart, kan skyldes tariffpolitiske prioriteringer. Etter NHOs oppfatning er det ingen god løsning at forskriftene skal stå på egne ben, som Arbeidstilsynet tar til orde for. En situasjon hvor tariffavtalen og den allmenngjorte tariffavtalen ikke har lik regulering, vil være et skritt mot å undergrave tariffavtalen som reguleringsverktøy. Til tross for håndhevning utfordringene Arbeidstilsynet peker på – som det erkjennes at kan være reelle – er NHO ikke enig i en reguleringsmetodikk som gjør forskriftene autonome i forhold til forskriften.

Med disse innledende merknadene om reguleringsteknikken og tolkningen av allmenngjorte tariffavtaler, vil NHO kommentere de konkrete spørsmålene Arbeidstilsynet reiser i sitt brev i punktene nedenfor.

3.2. Tolkningsutfordringer - Arbeidstilsynets brev punkt 2 a.

Arbeidstilsynet problematiserer i brevet tolkningen av forskriftens virkeområde. Forskriftens virkeområde er fastsatt i full overensstemmelse med tariffavtalens omfangsbestemmelse, jf. overenskomsten § 1.1. Som nevnt ovenfor i punkt 3.1 må forskriften da tolkes i overensstemmelse med den bakenforliggende tariffavtalen. NHO er derfor ikke enig med Arbeidstilsynet at det er tale om en tolkning som "avviker fra den alminnelige juridiske metode". Tvert om det er tale om å anvende en ganske alminnelig tolkning som er svært utbredt på dette spesielle livsområdet.

At det til tider kan være vanskelig å fastslå hvorvidt en bedrift er omfattet av virkeområdet for Riksavtalen, henger sammen med at det er flere tilstøtende tariffavtaler som regulerer liknende virksomhet/aktivitet. Eksempelvis er bakeri- og konditoriutsalg og kiosk dekket av andre tariffavtaler. NHO gjør i den forbindelse oppmerksom på at det ikke er riktig som anført av Arbeidstilsynet, at bedrifter som utelukkende selger pølse over disk omfattes av Riksavtalen. Dette må bero på en misforståelse. Det finnes egne tariffavtaler som regulerer kioskvirksomhet. At det i randsonen av en forskrift kan oppstå vanskelige fortolknings spørsmål, er en problemstilling som ikke kun er forbeholdt allmenngjøringsforskrifter. En løsning der forskriften skal få et annet anvendelsesområde enn tariffavtalen, vil gripe sterkt inn i tariffautonomien, samtidig som det uansett ikke vil løse alle grensespørsmål. NHO vil sterkt advare mot en slik løsning. Svaret må være at

Arbeidstilsynet tar nye runder med partene for å bringe på det rene om tariffavtalen er anvendelig for en konkret bedrift eller ei.

3.3. Innkvartering - Arbeidstilsynets brev punkt 4

I brevets punkt 4 adresserer Arbeidstilsynet definisjonen på "innkvartert i bedriften". Den underliggende tariffavtalen definerer i § 6.1 dette slik:

"Som innkvartert i bedriften betraktes de arbeidstakere som bor i den bygning hvor virksomheten drives, i annekks eller sidebygninger, eller annet husvære som bedriften stiller til rådighet for arbeidstakerne med innkvartering som formål."

Som kjent har tariffavtalen et unntak i § 6.2, nemlig leie av "annet husvære" eller "mer selvstendige boformer". Selv om selve ordlyden i § 6.2 ikke er inntatt i allmenngjøringsforskriften, er det klart presisert i Tariffnemndas vedtak 3. november 2017 at de aktuelle trekkstatsene ved innkvartering, jf. forskriften § 4, kun gjelder ved boformer slik disse er definert i tariffavtalen § 6.1. For øvrige boformer har partene avtalefrihet. For god ordens skyld siteres Tariffnemndas vedtak på dette punkt:

"Bestemmelsen i forskriften § 4 innebærer at ved innkvartering i bedriften – slik dette er definert i overenskomsten § 6.1 – er det kun disse satsene som kan trekkes i lønnen. Når det gjelder boformer som faller utenfor § 4, jf. overenskomsten § 6.2, har partene avtalefrihet."

Det er dermed klargjort i vedtaket fra 2017 at man må se hen til den underliggende tariffavtalen ved fastsettelsen av tolkning av forskriften. Rekkevidden av bestemmelsen om trekkstats ved innkvartering kommer dessuten klart frem av Arbeidstilsynets egen veileder til bestemmelsen. NHO har ikke fanget opp at det er noen uenighet om dette. Når det gjelder en eventuell uenighet mellom tariffpartene om fortolkning av bestemmelsene på et konkret tilfelle, dvs. subsumsjonen, vil dette uansett ikke bli løst ved at det foretas en endring av forskriftens ordlyd, slik tilsynet foreslår. NHO ser derfor ikke behov for en slik forskriftsendring.

Med vennlig hilsen

Nina Melsom
Næringslivets Hovedorganisasjon
Direktør Arbeidsliv og tariff